

اولین همایش ملی پرستاری، روان‌شناسی، ارتقای سلامت و محیط زیست سالم

۳۰ شهریور ۱۳۹۳

همدان دانشکده شهید مفتاح

بنام خدا

عنوان مقاله: انسان سالم از دیدگاه روانشناسی و قرآن.

نویسندگان: **ناهید کرمی کبیر***

آدرس دانشگاه/ محل کار: گروه پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان. همدان- ایران.

E-mail: nahidkaramikabir@yahoo.com

Tel: 09188116533

بسمه تعالی

مقدمه:

یکی از آموزه‌های مهم ادیان الهی و بخصوص دین اسلام، تعریف انسان و ابعاد معنوی او و صراحت بخشیدن به بُعد نامحسوس غیر مادی، یعنی نفس یا روان، می‌باشد. شاید بتوان ادعا کرد که اگر تأکید وحی و ادیان آسمانی بر وجود چیزی بنام روح یا نفس و اهمیت آن در شخصیت و منش انسانی نمی‌بود تجربه نارسای بشری، حتی در پیشرفته‌ترین تمدنها، قادر نبود اینگونه که امروز روشن شده است به بُعد عمیق و مؤثری در انسان بنام نفس یا روح برسد در اسلام (و مکاتب و ادیان آسمانی دیگر) معرفی نفس انسان، همپا و همراه تعریف سلامت نفس و آموزش روشهای ساختن انسان سالم بوده و حتی از حدیث «بُعْثَ لِأَتَمِّ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ» می‌توان بدست آورد که هدف اصلی اسلام نوسازی بشر و ساختن انسانهایی دارای سلامت نفس و قوت روح و روان می‌باشد؛ چه آنکه سلامت معنوی انسان، از دیدگاه اسلام، ضامن سعادت دنیوی و اخروی و فوز و فلاح او شمرده شده است و شخصیت سالم یک انسان را سکوی پرش و تعالی او بسوی کمالات انسانی و وصول به مدارج عالیة روحی و قرب یا حتی وصال حق متعال معرفی نموده است (۱).

قرآن خودش را سلامتی می‌نامد، سلامتی برای (و نَزَلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَ لَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا) (اسراء/ ۸۲) و از قرآن، آنچه شفا و رحمت است برای مؤمنان نازل کردیم، و ستمگران را جز خسران نمی‌افزاید. در جایی دیگر فرموده است: (أَقْلَ هُوَ لِّلَّذِينَ آمَنُوا هَدًى وَ شِفَاءٌ) (فصلت/ ۴۴) بگو: این (کتاب) برای کسانی که ایمان آورده‌اند هدایت و درمان است. فرستنده قرآن که روان شناس‌ترین، و بلکه روان آفرین است، قرآن را کتاب شفا و سلامتی نامیده است (۲،۳).

منظور ما از انسان سالم و انسان کامل در قرآن به اجمال روشن است. انسان سالم از دیدگاه قرآن کسی است که در گام اول بیمار نباشد مثلاً چشم و گوش بینا و شنوا و دلی روشن بین داشته باشد، (صمّ بکم عمی) نباشد، و از سوی دیگر از آنچه دارد استفاده بهینه و شایسته کند، نیروهای ارزشمند فکری، روحی و بدنی خود را بیکار نگذارد و خود را در مسیر رشد و رسیدن به کمال نهایی قرار دهد، این انسان سالم است، در هر مرحله از کار که باشد؛ چه در آغاز و چه در انتها. هر انسان کامل انسان سالم نیز هست، اما برخی از انسانهای سالم، انسان کامل هستند و برخی از انسانهای سالم، هنوز کامل نیستند (۲،۳).